

Bölüm 4

DİJİTAL KÜLTÜR VE KÜTÜPHANELERİN GELECEĞİ

Okan KOÇ¹

DİJİTAL KÜLTÜR VE KÜTÜPHANELERİN GELECEĞİ

Kültür

Kültür, dilimize iki kaynaktan gelmiştir: Fransızca'dan, İngilizce'den. Fransızca kültürün Türkçe karşılığı "irfan", İngilizce kültürün karşılığı, medeniyettir (Meriç, 1986).

Kültür, tarihsel, toplumsal gelişme süreci içinde yaratılan bütün maddi ve manevi değerler ile bunları yaratmada, sonraki nesillere iletmede kullanılan, insanın doğal ve toplumsal çevresine egemenliğinin ölçüsünü gösteren araçların bütünü, hars (Büyük Türkçe Sözlük, 2014).

Kültür, sosyal antropoloji, sosyal psikoloji, tarih, sosyoloji ve etnoloji gibi sosyal bilimlerin ortak olarak ele aldıkları bir konudur. Tabii ki, bu bilimlerin her biri kültürü, kendilerini ilgilendiren yönleriyle ele almaktadırlar (Arslanoğlu, 2000).

İnsan, doğuşundan bu yana, genellikle kesintisiz bir oluşumun içindedir. Kendisini her adımda biraz daha yineleyerek ve yenileyerek toplumsal yapı içerisinde farklı formasyonların birikimiyle kendi kültürü oluşturduğu gibi, tarihin ilk çağlarından bu yana iradesini doğaya hakim kılabilmek adına eşsiz bir mücadele yürütmektedir. Bu mücadelesinin esin kaynağı ve mücadelenin temel dayanağı bilgiye olan açlık ve bilgiyi ele geçirme hissiyatıdır.

İnsan doğayla mücadelesinde ayakta kalabilmek için diğer canlılarda yer almayan bir takım özellikleri bünyesinde toplamıştır. Bunlardan bazıları alet yapabilme yetisi, topluca hareket edebilme yetisidir. Topluca hareket edebilen insan, üretimini, deneyimini, kazanımını kuşaklar arasında aktararak topluma bir düzen verme ve sosyal örgütlenme yolunu açmıştır. Örgütlenen, çeşitli çağlarda toplumsal devrimlerle yolunu belirleyen insan, sahip olduğu bilgiyi, deneyimi ve kazanımı aktarabilmek için yazıyı, bilgi alışverişinde bulunabilmek için dili icat etmiş ve böylelikle bugünkü kültürel altyapının çekirdeğini oluşturmuştur.

¹ Öğretim Görevlisi, Balıkesir Üniversitesi, okankocby@gmail.com

düşünülebilir mi? Batılı bilim adamları geleceğe yönelik düşünce biçimlerinde herhangi bir şansa yer vermiyorlar. Buna göre toplumların ilerleme şeması, bir üçüncü dalga ile son bulacak şekilde düşünülmektedir. Bu görüş, bir historicizm izi taşısa da, Batılıların bu ben merkezli veya Avrupa merkezli düşüncelerinden vazgeçmeleri mümkün değildir (Türkdoğan,2002:4). Bu durumda Bilgi toplumu, Yeni Dünya Düzeni veya Tarihin Sonu benzer şekilde dünyanın vazgeçilmez bir doğal süreç içinde küreselleştiği varsayımını desteklemekte kullanılmaktadır. Bu varsayımına göre dünyanın daha gidecek başka bir tarihsel safhası söz konusu değildir. Modernleşen dünya ürettiği bilgilerle varabileceği son noktaya ve kurabileceği son toplumsal sisteme varmış durumdadır. Artık geriye dönüş olmadan varılan noktada çevre toplumlar ve kültürler de bunun gereğini yerine getirerek insanlık aleminin bütünlüğünü sağlamak durumundadır (Atasoy, 2007).

İnsanoğlunun kaderi kendi ellerindedir. Birey ve toplum historicizm bağlamında ele alınarak, kültür ve medeniyet beşiği olan kütüphanelerin tarihin her döneminde uğradığı fiziksel saldırılara bir yenisi, sanal/ dijital kültür saldırısı eklenmiştir.

Nasıl ki, küreselleşme efsanesi ve modernleşme kisvesi altında, kapitalizmin milli kimlikleri, etnik grupları hedef alarak tektip insan portatifi yaratması bir tehdit ise, sanal/dijital kültürün kütüphanelere ait alanda boy göstermesi ve teknolojik imkanlar vasıtası ile kütüphaneleri ötekileştirmesi de bir tehdittir.

KAYNAKLAR

- Arslandođlu, İ. (2000). *Kültür ve Medeniyet Kavramları. Türk Kültürü ve Hacıbektaş Veli Araştırma Dergisi*. (12/18/2018 tarihinde <http://w3.gazi.edu.tr/~iarslan/kulturvemedenyet.pdf> adresinden ulaşılmıştır).
- Atasoy, F. (2007). *Kültürler Üzerinde Biliřim Devriminin Etkileri. Modern Türklük Arařtırma Dergisi*, 4 (2), 163-178. (18/12/2018 tarihinde http://mtad.humanity.ankara.edu.tr/IV-2_Haziran/27_MTAD_4-2_FAtasoy_163-178.pdf adresinden eriřildi).
- Bozkurt, V. (2000). *Enformasyon Toplumu ve Türkiye*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Büyük Türkçe Sözlük (2018). (18/12/2018 tarihinde http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.54932c4b60a063.13103670 adresinden eriřildi).
- Çoban, H. (1996). Bilgi Toplumuna Planlı Geçiř: Bilgi Toplumuna Geçmek İçin Stratejik Planlama ve Yönetim Bilgi Sistemi, Ankara: DPT
- Global Overview. (2017). (16/12/2018 tarihinde <http://www.dijitalajanslar.com/internet-ve-sosyal-medya-kullanici-istatistikleri-2014/> adresinden eriřildi).
- Law, D. (2009). Academic digital libraries of the future: an environment scan. *New Review of Academic Librarianship*, 15, 53-67. (12/12/2018 tarihinde <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/13614530903069307> adresinden eriřildi).
- Kurulgan, M. (2006). Bilgi toplumunun kütüphaneler üzerine etkisi. *ÜNAK'05 Bildiriler: Bilgi Hizmetlerinin Organizasyonu ve Pazarlanması*, 22-24 Eylül 2005, 162-180.
- Meriç, C. (1986). *Kültürden İrfana*, İstanbul: İnsan yayınları.

- Prensky, M. (2001). Digital natives, digital immigrants. *On the Horizon* 9 (5): 1-6. (12/12/2018 tarihinde <https://www.emeraldinsight.com/doi/pdfplus/10.1108/10748120110424816> adresinden eriřildi).
- Toffler, A. (2006). *Gelecek korkusu: şok*. İstanbul:Koridor Yayıncılık.
- Tonta, Y. (2009). Dijital yerliler, sosyal aęlar ve kütüphanelerin geleceği. *Türk Kütüphaneçilięi* 23 (4), 742- 768.
- TUİK. (2014). (12/12/2018 tarihinde <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=16198> adresinden eriřildi).
- Türkdoğan, O. (2000). Bilgi çağının neresindeyiz?, *Orkun Dergisi*,24.
- Webrazzi (2014). (12/12/2018 tarihinde <http://webrazzi.com/2014/01/03/facebookta-kullanilar-gunde-20-milyar-dakika-harciyor-infografik/> adresinden eriřildi).
- Worldometers, (2018). (12/12/2018 tarihinde <http://www.worldometers.info/tr/> adresinden eriřildi).